

IS HET BEGRIP „VERTROUWEN” IN LIMPERG’S LEER OVER DE GRONDSLAGEN VAN DE ACCOUNTANTSCONTROLE EEN ETHISCH BEGRIP?

door Drs Jac. P. Slot, lid V.A.G.A.

Het is niet mijn bedoeling hier een bespreking te geven van het Jubileumboek van de V.A.G.A.: „Een kwart eeuw V.A.G.A.” of van één van de daarin voorkomende opstellen. Zeer veel hiervan heeft mijn volkomen instemming en het Jubileumboek is naar mijn mening stellig een belangrijke aanwinst voor de vakliteratuur. Het gaat mij echter slechts om dat deel van het artikel van dr L. H. Belle: „Hoofdtrekken der ontwikkeling van de accountantscontrole”, waarin het ethische vertrouwensbegrip wederom ten tonele wordt gevoerd.

Alsof er na het proefschrift van collega Belle niets is geschied, alsof Prof. Th. Limperg Jr in dit tijdschrift (Januari 1940; Vijf en twintig jaren Maandblad voor Acc. en Bedrijfshuishoudkunde, pag. 238 e.v.) niet duidelijk en overtuigend heeft aangebond, dat er in zijn „leer van het gewekte vertrouwen” geen ethisch element voorkomt en dat Belle’s opvatting van het door hem, Limperg, gebezigde begrip „vertrouwen” niet in overeenstemming is met de door hem zelf daaraan gegeven betekenis, schrijft Belle in zijn bedoeld artikel in het V.A.G.A.-Jubileumboek: „Als zedeleerkundige leidraad voor de beroepsuitoefening van de individuele accountant is het referaat (het referaat van Prof. Limperg op het internationaal accountants-congres in 1926; S1) in de afgelopen 25 jaar ongetwijfeld van grote betekenis geweest” en „de handelsmoraal verbiedt reeds de eenvoudige marktkoopman om „knollen voor citroenen” te verkopen; zoveel temeer geldt het voor de public-accountant, dat hij bij zijn taakvervulling het in hem gestelde vertrouwen dient te honoreren.” Belle gaat er dus zonder nader bewijs nog steeds van uit, dat Limperg het begrip vertrouwen in ethische zin bezigde. Op grond van dit wanbegrip verklaart hij dan tegen de leer van het gewekte vertrouwen principiëel bezwaar te hebben.

In genoemd artikel schrijft Belle n.l. onder anderen: „Men mag, zoals ondergetekende, het uit rein-theoretisch oogpunt niet eens zijn met de opzet ervan (de leer van het gewekte vertrouwen; S1)” en: „Dit alles mag evenwel nog geen reden zijn om bij de ontwikkeling der theorie aan de factor vertrouwen een autonome, taakbepalende rol toe te kennen; die taak en omvang worden logisch slechts bepaald door de concrete doelstelling.”

Als Belle nu maar wilde inzien, dat „vertrouwen” door Limperg gebruikt wordt in de betekenis van „verwachting”, verwachting n.l. ten aanzien van de te *verkrijgen zekerheid*, dan zou het hem minder moeilijk vallen te erkennen, dat dat vertrouwen, dat die verwachting, in principe wel degelijk betekenis heeft voor de bepaling van de doelstelling en daarmee voor de omvang van de te verrichten werkzaamheden, en dat Limperg het woord „vertrouwen” geenszins in ethische zin gebruikt. „Vertrouwen” wil hier niet zeggen, dat men vertrouwt, verwacht, dat de accountant zijn taak naar behoren zal vervullen, doch dat men verwacht een bepaalde zekerheid te zullen verkrijgen. De vaktechniek wijst de accountant de weg hoe die zekerheid kan worden gegeven.

Men kan uiteraard niemand het recht ontzeggen Limperg’s leer van het gewekte vertrouwen te bestrijden; men bestrijde dan echter deze leer, zoals deze reëel is en niet een eigen interpretatie daarvan.

Dr Belle zal overigens ongetwijfeld overtuigd zijn van de juistheid van zijn interpretatie. Een *persoonlijk* verwijt ligt in het bovenstaande dus niet opgesloten.